

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 453/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. L. B., K., S., zastúpeného S. s. r. o., Č., konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. J. V., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 150/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. L. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2012 doručená sťažnosť M. L. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej

len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 150/2010 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti, ako aj z listín k nej pripojených vyplýva, že okresný súd pod sp. zn. 4 C 150/2010 vedie konanie o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletemu dieťaťu pre čas po rozvode. Sťažovateľ je účastníkom namietaného konania v procesnom postavení odporcu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Okresný súd v Čadci rozhodol rozsudkom dňa 06. 10. 2011 tak, že manželstvo účastníkov konania rozviedol. Maloleté dieťa S. E. A. B., nar. ... na čas po rozvode zveril do výchovy a starostlivosti matky, ktorú zároveň poveril zastupovaním maloletej a správou majetku maloletej v bežných veciach. Odporcu zaviazal platiť výživné na maloletú S. E. A. B. vo výške 25,99 eur k rukám matky vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred. Okresný súd predmetným rozsudkom zároveň rozhodol, že otec má právo styku s maloletou S. E. A. B., nar. ... každý utorok v týždni v čase od 15.00 hod. do 16.30 hod. v priestoroch vedľajšieho účastníka konania Občianske združenie N., Ž., v pobočke organičná zložka, detašované pracovisko Č. pod dozorom vedľajšieho účastníka konania prostredníctvom povereného pracovníka alebo psychológa VÚK v neprítomnosti matky.

Voči tomuto rozsudku, čo do výroku o úprave styku otca s maloletou podal sťažovateľ /odporca/ dňa 23. 11. 2011 odvolanie, pričom okresný súd doposiaľ neodoslal spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Okresný súd postupoval netransparentne už v predchádzajúcom štádiu konania, keď sťažovateľ /odporca/ dňa 10. 03. 2011 podal na okresný súd odvolanie proti uzneseniu OS v Čadci zo dňa 03. 02. 2011, sp. zn. 4 C/150/2010-269, dňa 12. 04. 2011 podal sťažovateľ /odporca/ na súd odvolanie proti uzneseniu OS v Čadci zo dňa 31. 03. 2011, sp. zn. 4 C/150/2010-415. Obe tieto odvolania neboli postúpené odvolaciemu súdu na vybavenie.

Je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade súd rozhoduje o ďalšom vývoji rodinných vzťahoch rodičov k maloletemu dieťaťu. Ide o veľmi citlivú záležitosť. Otec nemá možnosť stretávať sa so svojou dcérou, s výnimkou styku upraveného podľa predbežného opatrenia /uznesenie OS v Čadci zo dňa 3. 2. 2011, sp. zn. 4 C/150/2010-269/, ktorého

rozsah okresný súd prebral do rozsudku zo dňa 06. 10. 2011 vo veci samej. Navyše matka dieťaťa počas celého konania účelovo marí stretávanie sa otca s dcérou, pričom vždy v deň kedy sa má stretnutie uskutočniť neodôvodnene uvedie, že dieťa je nemocné a nemôže sa stretnutia zúčastniť. Matka sa pred otcom maloletej vyjadrila v tom smere, že S. bude v čase úpravy styku vždy chorá. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ sa oprávnene domáha zmeny takto upraveného styku, podľa ktorého nie je možné priaznivo rozvíjať a prehĺbovať citový vzťah medzi otcom a dieťaťom. Okresný súd svojím postupom marí sťažovateľovi domáhať sa svojich práv prostredníctvom opravných prostriedkov tým, že účelovo nepredkladá v primeranej lehote spis odvolaciemu súdu na vybavenie odvolaní sťažovateľa.“

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ doručil 11. januára 2012 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Na sťažnosť reagoval podpredseda okresného súdu prípisom sp. zn. Spr 2/12 z 20. januára 2012, v ktorom okrem iného uviedol:

„Oboznámil som sa s obsahom Vašej sťažnosti, so spisom 4 C/150/2010 a po prešetrení Vám oznamujem nasledovné:

Vo veci samej bolo rozhodnuté rozsudkom dňa 6. 10. 2011. Rozsudok prevzal dňa 14. 11. 2011 Váš právny zástupca JUDr. J. V. Dňa 6. 10. 2011 bola zaslaná výzva Vášmu právnenému zástupcovi, aby v lehote 5 dní oznámil, či žiadate rozsudok pretlmočiť. Na výzvu súdu nereagoval.

Dňa 22. 11. 2011 bolo súdu doručené odvolanie vedľajšieho účastníka, a to O. N. Ž.

Dňa 23. 11. 2011 doručil Váš právny zástupca odvolanie voči rozsudku.

Dňa 24. 11. 2011 bol JUDr. V. opätovne vyzvaný, aby súdu oznámil v lehote 5 dní, či žiadate rozsudok písomne pretlmočiť. Na výzvu reagoval listom, ktorý bol súdu doručený dňa 30. 11. 2011.

Dňa 28. 12. 2011 bolo vydané uznesenie kde výrok znie: „Súd určuje, že rozsudok Okresného súdu v Čadci č. k. 4 C/150/2010-859 zo dňa 6. 10. 2011 nadobudol právoplatnosť vo výrokoch I., II., III. a V. dňom 30. 11. 2011 (o rozvode manželstva, o zverení dieťaťa na čas po rozvode do výchovy a starostlivosti matky, o povinnosti otca platiť výživné na maloleté dieťa na čas po rozvode, o náhrade trov konania).

Uznesenie prevzal JUDr. V. dňa 9. 1. 2012.

Rozsudok 4 C/150/2010-859 zo dňa 6. 10. 2011 bol dňa 10. 1. 2012 zaslaný Ing. L. G. na pretlmočenie v lehote 10 dní.

Vzhľadom na vyššie uvedené konštatujem, že vo veci neboli spôsobené prieťahy v konaní. Považujem preto Vašu sťažnosť za nedôvodnú.

Ak ste toho názoru, že Vaša sťažnosť nebola mnou riadne vybavená, môžete v zmysle ustanovenia §-u 67 ods. 1 Zák. č. 757/2004 Z. z. požiadať do 30 dní od doručenia odpovede predsedu Krajského súdu v Žiline o prešetrenie vybavenia sťažnosti.“

Sťažovateľ vyslovuje v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu nespokojnosť s postupom okresného súdu aj v období nasledujúcom po doručení odpovede podpredsedu okresného súdu na jeho sťažnosť a v tejto súvislosti uvádza:

„Od vybavenia sťažnosti podpredsedom okresného súdu uplynuli dva mesiace, počas ktorých sa okresný súd zaoberá vyčísl'ovaním odmien znalečného a tlmočného, čím neustále oddiaľuje postúpenie spisu odvolaciemu súdu i napriek tomu, že predmetom odvolania je dôležitá otázka styku otca s dieťaťom, ktorú je potrebné vyriešiť urýchlene v záujme zdravého psychického vývoja dieťaťa.

Okresný súd riadne vo veci nekoná, svojím postupom spôsobuje vážne prieťahy, v dôsledku, ktorých je sťažovateľ frustrovaný a prežíva ťažkú traumu z právnej neistoty a z toho, že sa nemôže stretávať so svojou dcérou. Sťažovateľ preto žiada, aby Ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a aby priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie, ktoré sťažovateľ uplatňuje v rozsahu 10.000 €.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd v Čadci svojou nečinnosťou vo vybavovaní veci sp. zn. 4 C/150/2010 porušil základné právo sťažovateľa uvedené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu v Čadci, aby vo veci sp. zn. 4 C/150/2010 konal bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- €, ktorú sumu je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť sťažovateľovi v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Okresný súd v Čadci je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastupovania vo výške 323,50 € /príprava a prevzatie zastupovania, podanie sťažnosti – 2 x 127,16 € + 2 x 7,63 € režijný paušál + 20 % DPH t. j. 53,92 €/ na účet spoločnosti S. s. r. o., so sídlom Č., v zastúpení advokátom a konateľom JUDr. J. V. v ... Č., číslo účtu: ..., VS: ...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 150/2010.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania prostredníctvom okresného súdu zisťoval doterajší priebeh namietaného konania a jeho aktuálny stav, pričom v tejto súvislosti zistil toto nasledovné:

Namietané konanie bolo začaté na návrh navrhovateľky (manželky sťažovateľa), ktorý bol okresnému súdu doručený 17. septembra 2010; týmto návrhom sa navrhovateľka domáhala, aby okresný súd jej manželstvo so sťažovateľom rozviedol a rozhodol aj o zverení dieťaťa do výchovy, úprave styku a o povinnosti platiť výživné.

Okresný súd sa po napadnutí veci zaoberal návrhmi účastníkov konania na vydanie predbežných opatrení na úpravu styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom, pričom uznesením z 3. februára 2011 upravil jeho styk s maloletým dieťaťom do právoplatného skončenia namietaného konania a následne vydal ďalšie procesné rozhodnutia súvisiace so zabezpečením dokazovania. Proti týmto rozhodnutiam okresného súdu sťažovateľ podal odvolania [proti predbežnému opatreniu o úprave styku s maloletou (10. apríla 2011), proti uzneseniu o povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu (12. apríla 2011), proti uzneseniu o zamietnutí predbežného opatrenia – úprava styku (10. augusta 2011), proti uzneseniam o trovách preddavkovaných štátom (12. apríla 2011 a následne 27. februára 2012)], o ktorých rozhodoval Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“), čo objektívne predĺžilo namietané konanie.

O návrhu vo veci samej rozhodol okresný súd rozsudkom zo 6. októbra 2011 (necelých 13 mesiacov od doručenia návrhu), ktorý bol právnemu zástupcovi sťažovateľa doručený 14. novembra 2011. Sťažovateľ podal 23. novembra 2011 proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Následne (11. januára 2011) podal sťažovateľ tiež odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 28. decembra 2011 o určení nadobudnutia právoplatnosti rozsudku okresného súdu vo výrokoch I, II a III (sťažovateľ odvolaním napadol len výrok

rozsudku okresného súdu o úprave styku s maloletou, pozn.). Na účely rozhodnutia o odvolaniach okresný súd odstúpil spis 22. marca 2012 krajskému súdu, t. j. v ten istý deň, keď sťažovateľ doručil svoju sťažnosť ústavnému súdu.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, a to aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj ustálený právny názor (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd ju zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa sťažovatelia domáhajú ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu

orgánov verejnej moci do ústavou chránenej sféry sťažovateľov. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k priet'ahom v namietanom konaní nemôže dochádzať, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľ predovšetkým namietal nečinnosť okresného súdu v namietanom konaní v období od 23. novembra 2011 (keď podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu zo 6. októbra 2011, pozn.) do odstúpenia spisu krajskému súdu (22. marca 2012). V tomto období bol sťažovateľ dvakrát vyzvaný okresným súdom, či požaduje pretlmočenie rozsudku (6. októbra 2011 a 24. novembra 2011), pričom v zásade bezprostredne po doručení odpovede jeho právneho zástupcu okresný súd (9. januára 2012) zaslal rozsudok na pretlmočenie tlmočníkovi a následne 22. marca 2012 vec odstúpil krajskému súdu. Z uvedeného vyplýva, že v čase, keď bola sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu (22. marca 2012), okresný súd už zjavne nemohol svojou činnosťou porušovať základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže vo veci samej rozhodol a urobil všetky úkony potrebné na odstúpenie veci odvolaciemu súdu. Táto skutočnosť zakladá v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd navyše poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné

kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, III. ÚS 59/05, III. ÚS 82/07).

Vychádzajúc zo svojich zistení ústavný súd zastáva názor, že v doterajšom priebehu namietaného konania nedošlo k takým prietahom v konaní, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období v namietanom konaní nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby sa opätovne obrátil na ústavný súd so sťažnosťou, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberat' sa s ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2012